

פרק ב'

א לְמָה, רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֲמִים, יְהַגּוּ רִיק. – הנה פסוק זה מדבר על ימות המשיח כמאמר רש"י¹ שעומדים ונרגשים מיום התגלות האור הגדול "אור שבעת הימים" לכלותם מעל פני האדמה, ולהסיר מהם צד הרע, כי הגויים המה חילותיו של הסטרא אחרא, והוא שרמז לנו דוד המע"ה "למה רגשו גוים" ר"ת אותיות "רגל".

היינו כשהאדם הישראלי מתגבר על הרגליו הלא טובים, וכולו מיוחד ומייחד לשם שמיים היינו "ל – מ"ה" אד"ם השלם אותיות מ"ה [י"ד ה"א ו"א ה"א] יחוד זר"ן השלם, שמשים עצמו בבחינת עונה "מלכות פה תורה שבעל פה" "ונחנו מ"ה", אזי מקרב הוא את הגאולה הפרטית והכללית שלו ושל עמ"י, ועל כן "רגשו גוים" שבאים הם להתגייר ולחסות תחת כנפי השכינה.

וכנזכר בהיכלות רבה² "כי הנה יום בא לימות המשיח, מתגיירין אומות העולם ובאין עם ישראל ומקימין מצות סוכה ומילה ותפלין וצצית, ונכנסים ויוצאים עם ישראל ארבעים שנה שנאמר "ומוֹלֵךְ עוֹלָם גוֹיִם רַבִּים" ולאחר ארבעים שנה בא גוג ומגוג על ישראל הוא וכל מלכי מזרח ומערב ומדינת גמר וכל אגפיה שנאמר³ "גמר וכל אגפיה" וכיון שרואים הגרים שמתגיירים לגוג ומגוג וכל חילו שבאו עמהן משאילין ואומרין להם להיכן אתם הולכין אמר להם⁴ "על ה' ועל משיחו" מיד מנתקין ציציותיהם בקרקע ובוועטין בסוכותיהן ונוטלין מזוזותיהן והולכין עמהן על ישראל שנאמר⁵ "ננתקה את מוסרותימו" באותו שעה יושב הקדוש ברוך הוא ושוחק וכל איש מישראל מקיפין לו תשע אלפים וחמש מאות חרבות שנאמר⁶ "רגשו גוים" בגימטריא הכי הוי [עכ"ל].

והנה, "כי לא יטוש ה' עמו" על כן אמר דוד המע"ה "ולאמים" כי הם אומות העולם שבראשם ישמעאל למלחמה על ירושלים כי נשלמו הימים של האלף השישי ואות ו' דשם יתחבר עם אות ה' שבשם, ויושפע שפע אל ג' הקווים, אל המלכות "תורה שבעל פה" עת קיבוץ גלויות כנאמר⁷ "וְהִבִּיאוּ אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם מִכָּל-הַגּוֹיִם מִנְּחָה לַיהוָה" ועל כן כל רצונם הוא "ריק". כי כל ענין הגלות הוא בעבור "עזבם תורת"י⁸ ו"פי לא-דַבֵּר רַק הוּא, מִכֶּם"⁹ ודרשו חז"ל¹⁰ "ואם ריק הוא מכם", כי בכוח התורה יקיים בו "וּלְאֲמִים תַּחַת נַפְשָׁךְ" אלו כוחות ה"ס"א שנכנעין תחת קדושת התורה. אך כל עוד האדם אינו דבק באמת בקב"ה ובתורתו הרי יש כוח לס"א לעמוד מולו

ב יְתִיצְבוּ, מְלָכֵי-אֲרָץ וְרוֹזְנִים נֹסְדוּ יַחַד עַל-יְהוָה, וְעַל מְשִׁיחוֹ – והם מתייצבים על ה' ועל משיחו, כי כל אשר בשם ישראל יכונה הריהו בחינת גילוי שם ה' בעולם, והרי הוא ניצוץ של

¹ תהילים, ב, א.

² פרק ל"ז, אות א.

³ יחזקאל, ל"ח.

⁴ תהילים, ב, ב.

⁵ שם, שם, ג.

⁶ שם, שם, א.

⁷ ישעיה, ס"ו.

⁸ ירמיה, ט.

⁹ דברים, ל"ב

¹⁰ ירושלמי, פאה, א, א, וכן שם, כתובות.

קדושת "משיח" כי אותיות "משיח" כאותיות "חש"ן המשפט עליו חקוקים כל שבטי ישראל, ויש בכוחם לעמוד ולקטרג עליו, על כן מי שנועד עליו הם "מלכי ארץ" היינו יצה"ר שעליו נאמר¹¹ "אַרְצָךְ מִלְחָה וְלֹא תִשָּׁב" כי יצה"ר נדמה לאדם כגן עדן עלי אדמות אך כל זה אם האדם נמשך בדעותיו אחריו, ו"רוֹזְנִים" הם אלו הסמוכים אל יצה"ר תמיד, והם שרי העצה, מלשון רז וסוד, כי עמם ימתיקו סוד, ועל כן "נוֹסְדוּ יַחַד" כדי להפיל את האדם לרשתם לבל יקום עוד, וזאת על ידי שיבואו להחטיאו באופן של ניתוקו מתורה ומצוות.

ג נְנַתְקָה, אֶת-מוֹסְרוֹתֵינוּ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵינוּ – היינו בואו ונמצא דרך לנתק את מוסרות כבלי האהבה שיש לכל איש ישראל למסור את נפשו לה' יתברך, ועל ידי כך ננתק את עבותות האהבה שיש בינם לבין בוראם ח"ו, ובין הקב"ה אליהם כנאמר¹² "בחבלי אדם אמשכם בעבתות אהבה..." כי כאשר האדם חוטא הרי הוא פורס מסך בינו לבין קונו, וזה בעבור "וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵינוּ", אך מי שדבוק בבורא יתברך וכל כולו על רמ"ח ושס"ה שבו בחינת "בְּנִים אַתֶּם, לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם"¹³ ואין האב יכול לנתק לגמרי את בנו ממנו בשר מבשרו, על כן,

ד יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק אֲדֹנָי, יִלְעַג-לָמוֹ – כי יהודי שמוסר את נפשו לה' יתברך אוחז במעשה יצחק אבינו שמאיר בו, ועל אמר הכתוב "יושב בשמים ישחק" שזו מידת הגבורה, היינו צד השמאל מאיר ליהודי כזה שמסירות נפשו היא לחם חוק עבורו, והוא נרמז בשם "אדני" "ילעג למו" על הרשעים והס"א שמנסים להכניעו. ובהיות הקב"ה "אשר בחר בנו מכל העמים"¹⁴ לוחם את מלחמת הקודש בס"א והנלווים אליו

ה אִזּוּ יִדְבַר אֱלֵינוּ בְּאֵפוֹ וּבְחֶרְוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ. – "אז" מספר שמונה, מעל הטבע, כי כשאדם מתגבר על טבעו בודאי הקב"ה "ידבר אלינו באפר" ויריב את ריבו שלו בהם כנרמז בס"ת "ריב" ועל ישראל יהפוך הכל לטובה כנרמז בר"ת "י"ג" אלו הם מידות של רחמים, הו"ה רחום וחנון וכו', וכנאמר¹⁵ "יְהוָה, יִלְחֶם לָכֶם; וְאַתֶּם, תַּחֲרִשׁוּן".

כי העצה הנכונה בעת שהיצר דוחק ומיצר להחריש ולא לענותו דבר וחצי דבר, "אל תען כסיל כאולתו"¹⁶ כי כנגדו אין האדם יכול לעמוד "ארשב"ל: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנאמר: "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", ואלמלא הקב"ה עוזרו, אינו יכול לו"¹⁷ ועל כן כששותק ולא שם ליבו אליו הקב"ה עושה את מלחמתו כנאמר "ה' ילחם לכם" מתי? כאשר אתם בבחינה של "ואתם תחרישון" ולא תתווכחו עם יצר הרע.

ו וְאֲנִי, נִסְכָּתִי מִלְּפִי עַל-צִיּוֹן, הִר-קִדְשִׁי. – כאשר כוח התשובה מתחזק, כל הכוחות הרוחניים כולם נכללים באות צ', בחינת "צבי לצדיק"¹⁸, והוא שרמז דוד המע"ה "ואני נסכתי

¹¹ ירמיה, י"ז.

¹² הושע, י"א

¹³ דברים, י"ד.

¹⁴ ברכת התורה.

¹⁵ שמות, י"ד.

¹⁶ משלי, כ"ו.

¹⁷ סוכה, נ"ב.

¹⁸ ישעיה, כ"ד.

מלכי על ציון הר קדשי". זה אות "צ", שהוא מלכי, על הר ציון דווקא, כנאמר¹⁹, "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", מקור אור הרוחני הטהור המשפיע שפע כל טוב מעולם הבריאה, "משה קיבל תורה מסיני"²⁰.

כי ענין "ואני נסכתי מלכי" הוא הורדת השפע לעולם הגשמי, הנרמז בר"ת וס"ת "בצל"ו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי"²¹ היא התורה וקדושתה, כי היא מקור החיים ולכן כל אשר דבק בבוראו הולך ומוסיף

ז אֶסְפְּרָה, אֶל-חֵק יְהוָה, אֶמַר אֵלֵי בְנֵי אֶתֶּה אֲנִי, הַיּוֹם יִלְדְּתֶיךָ – בהיותו מספר ומשבח את הקב"ה על כל מעשיו שעשה איתו, ומקרב את אחיו הרחוקים והקרובים אל דברי התורה והלכותיה בחינת "כי חק לישראל הוא"²² ומהו החוק הזה? שאומר הקב"ה לכל אחד ואחד מישראל "בני אתה" ובהיות הבן חלק מעצמות אביו הוא בבחינה של "אני" היינו, שאינו מתגאה כי "אדם לבל דמה"²³ אלא הוא בענווה גדולה אלא שדבק הוא בבוראו עד ש"אני הו"ה אני ולא אחר"²⁴ והוא האדם שבא לידי בחינת "אין" נעשים כאחד בחינת "בצלמו כדמותו".

ומה שהקב"ה ברא את האדם בצלמו וכדמותו, כל אחד מבין שאין הכוונה בזה לבשר וגידים ועצמות, אלא לתכונות הנפש, שכל ומידות. ומי שמתקן מידותיו "מה הוא רחום אף אתה רחום"²⁵ עליו אומר הקב"ה "אני היום ילדתיך" כי מי שרואה בתורה את עצם חייו ומקור הטוב הכולל בכל הפרטים, הרי הוא מעיד עליו שמים וארץ בבחינה "כל יום יהיו בעיניך כחדשים" ומובן שכיחודי הולך עם התורה, הוא נעשה גם בריה חדשה בכל יום, והוא אחד מהטעמים לכך שאנו אומרים בבוקר "מודה אני לפניךשהחזרת בי נשמת", שכל יום הוא נברא מחדש. והנהג כך, הרי הוא בן מלך, מלכו של עולם ודאי, והקב"ה "אבינו מלכנו" שולח את כל ברכותיו לפניו.

ח שְׂאֵל מִמְּנֵי וְאֶתְנָה גוֹיִם, נַחֲלֶתְךָ וְאַחְזַתְךָ, אֶפְסֵי אֶרֶץ – ואיש ישראל אשר עיניו וליבו לעשות לקב"ה "דירה בתחתונים" שואל מאת ה' את בחינת "ממני" היינו בחינת "קם" היא הרמת קרן ישראל, כנסת ישראל בהשתדלות הרוחנית עבור ישראל, וזאת על ידי הגברת כוח התורה על מנת להבעיר באש "שלהבת י"ה" שהיא אש של מעלה ששורפת את הס"א, שיש בכל אחד ואחד מישראל בנפש האלוקית שבו, והקב"ה נותן בידיו "גוים" הם אלהים אחרים, אשר אמר עליהם דוד המע"ה "לְמָה, רָגַשׁוּ גוֹיִם" לנחלה ואחוזת "לעולם בהם תעבודו"²⁶ בהכניע את מידות התאוה והקנאה מרה שחורה וקשה גאוה חולה, כי יש להעביד את היצר הרע בעשיית מצוות ומעשים טובים ללא הפסק, שלא יטעה את האדם.

והוא הנרמז "אפסי ארץ", שלא יהיה חלילה מקום לסטרא אחרא וסיעתא דיליה מקום בבריאה כולה שהיא בחינת "אפסי" אותיות "קנ"א" שורש קנאה חולה הבאה מצד "אני ואפסי עוד" לתקן

¹⁹ ישעיה, ב.

²⁰ אבות, א.א.

²¹ שה"ש, ב.

²² תהילים, פ"א.

²³ שם, קמ"ד.

²⁴ הגדה של פסח.

²⁵ שבת, קל"ג.

²⁶ ויקרא, כ"ה.

מידה זו ע"י בחינת "ארץ" היא המלכות "דלית ליה מגרמיה כלום" ענווה אמיתית שורשית, וזה יכול לבוא רק אם יהודי יפעל בדרך עיקש ובתמידות.

ט תְּרַעַם, בְּשֶׁבֶט בְּרָזָל כְּכֹלֵי יוֹצֵר תְּנַפְּצִים – בזכות אבות ואמהות הקדושות זרע ישראל ראשית קיומו "תרעם" תבוא רעה בסטרא אחרא ע"י "שבט" בבחינה של "וקם שבט מישראל", ומחץ פאתי מואב, וקרקר כל-בני שת"²⁷ וזה על ידי נשים צדקניות, הנרמזות במילה "ברז"ל" היינו בלהה, רחל, זלפה, לאה, ר"ת "ברז"ל" שקדושתן מאירה ומכניעה כל קליפה, שהם בידיהן "ככלי יוצר" שעושות בהם כרצונן על מנת שלא יטו את לב בניהן מאביהם שבשמים, והרי הקליפות בידי נשים צדקניות הם כקליפת השום, כחרס אשר טהרתו היא שבירתו, ועל כן בכוח זכות זו "תנפצם".

י וְעֵתָהּ, מְלָכִים הַשְּׁפִילוּ; הַנְּסָרוּ, שְׁפִטֵי אֶרֶץ – ועל כן אומר דוד המע"ה לחכמי ישראל שהם בחינת "מאן מלכי – רבנן"²⁸ "השכילו" כיצד להעמיד "דור ישרים מבורך"²⁹ באופן של "הוסרו שפטי ארץ" ר"ת "אש"ה" ריח ניחוח לה', בכל מעשיכם והדרכתם לעם הקודש, להביא כל אחד ואחד מישראל אל הנקודה הפנימית שבו, ולא להביט אל מצבו כעת "ועתה" שרומז על קטנות המוחין וכניעה לשרים החיצוניים, וזה על ידי דוגמה של עובד ה' באמת.

יא עֲבְדוּ אֶת יְהוָה בְּיִרְאָה וּגְיִלוּ, בְּרַעְדָּה – כי יש לעבוד את הקב"ה בכל העולמות אבי"ע הרמוזים בר"ת "ע"בדו א"ת י"הר"ה ב"יראה" כי כל יהודי צריך לעבוד את ה' ביראה, היינו בבחינה של "ראיה" "שויתיה ה' לנגדי תמיד"³⁰ שגם בעבודה יקויים בו "את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד"³¹ והדרך היא באופן של "וגילו ברעדה" גילו על הזכות שניתנה לאדם לעבוד לפני "מלך אל רם ונישא" וברעדה שמא ח"ו לא תהיה לו יראה חיצונית, שממנה יפסיד הכל.

יב נִשְׁקוּ-בַר, פֶּן-יֵאָנֵף וְתֵאבְדוּ דְרָךְ פִּי יִבְעַר כְּמַעַט אָפוּ אֲשֵׁרֵי, כָּל-חוֹסֵי בּוֹ – על כן יחזק כל אחד את עצמו ואת חברו להיות נשקו בידו, היינו תומ"צ בכל עת ורגע, כלי מלחמה נגד יצרו, שיהיה בחינת "בר" נקי וטהור שמא ח"ו "יאנף" הקב"ה בו בשל יראתו החיצונית ויסתיר פניו ממנו, ויאבד את "דרך עץ החיים"³², כי ח"ו אם במעט יסתיר הקב"ה פניו, יבוא האדם לחושך ואפילה, על כן "אשרי כל חוסי בו" בבחינה של הודאה והכרת הטוב "אל" עושה חסד, "א – אל" גימטרייה ל"ב בתפלה ותחנונים "לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרב"³³, ותמשוך עלי מחשבות קדושות וטהורות זכות ונכונות, ויהיה לי לב שמח בעבודתך תמיד, ותעזרני על דבר כבוד שמך מעתה ועד עולם.

²⁷ במדבר כ"ד.

²⁸ גיטין סוף פרק ה'.

²⁹ תהילים, קי"ב.

³⁰ שם, ט"ז.

³¹ ויקרא, י"ט.

³² בראשית, ג.

³³ תהילים, נ"א.